

Bezpečnost Evropy v současném světě

Obsah

- Kolik vůbec bylo světových válek?
- Vývoj Evropy během 20. století
- Různé dimenze evropské integrace
- USA: Ochránce ztrácí trpělivost
- Rusko: Záhada ukrytá v tajemství
- Islám: Destrukce, nebo reformace?
- Asie: Nastane „asijské století“?
- Světový řád pro nadcházející léta
- Co přijde po konci Evropské unie?
- Střed Evropy (zase) v ohnisku napětí
- Cyklický vývoj jako finální zamyšlení
- Doporučená četba všeho druhu

Kolik vůbec bylo světových válek?

- Proč „první“ a „druhá“ světová válka?
- Řecko-perské války, expanze Arabů a Mongolů, konflikty Anglie se Španělskem, sedmiletá válka, napoleonské války...
- „Jediná“ světová válka v letech 1914-1945?
- Studená válka jako třetí světová válka?
- Shrnutí: Válka je de facto „normální“ stav a mír v moderní Evropě je výjimka
- Prognóza: Téměř jistě přijde další „big shooting war“, ať už jí budeme říkat jakkoli

Vývoj Evropy během 20. století

- Rozsáhlý ozbrojený střet byl (asi) nevyhnutelný
- První světová válka: konflikt o kolonie a trhy, který vlastně chtěli (skoro) všichni
- Druhá světová válka: poražené státy a nespokojení vítězové chtěli změnit výsledky té první
- Studená válka: ideologický konflikt, který byl mimo Evropu více než dost „horký“, ale sama Evropa žila (v podstatě) v míru
- Současný stav: prvotní idealismus se vytratil, návrat k realismu a „studený mír“
- Geopolitické zákony platí pořád a pokusy předstírat opak (EU) nemohou dlouhodobě uspět

Různé dimenze evropské integrace

- Bezpečnostní, ekonomická a politická integrace
- Integrační proces původně navrhli Američané
- Cíle NATO: „Keep Americans in, Russians out, Germans down.“
- Neúspěch EDC/EOS a již neexistující WEU/ZEU
- Vznik EEC/EHS a „konkurenční“ EFTA/ESVO
- EC/ES a EU: historicky unikátní pokus o... co?
- Je to omyl od počátku, nebo je to správná idea, jejíž realizace nabrala špatný směr?

USA: Ochránce ztrácí trpělivost

- Jak USA vidí Evropany: „Něco mezi nezodpovědnými dětmi a šílenými masovými vrahy.“
- Jak Evropané vidí USA: „Vy nás budete chránit a my vám za to budeme nadávat.“
- Vojenská moc bez relevantní konkurence, obrovský ekonomický, vědecký a lidský potenciál
- Zahraniční politika USA: realismus vs. idealismus
- Je Donald Trump příčinou, nebo důsledkem?
- „America First“ = návrat do normálního stavu
- Je prakticky vyloučeno, aby Amerika v dohledné době ztratila postavení hlavní globální supervelmoci

Rusko: Záhada ukrytá v tajemství

- Evropský pohled: Je Rusko hrozba, nebo naděje?
- Ruský pohled: Je Evropa inspirace, nebo dobyvatel?
- „Zapadnici“ vs. „slavjanofilové-eurasianisté“
- Putin a frakce v Kremlu („siloviki“ a „liberálové“)
- Dávejte si pozor na to, co si přejete, protože...
- Obrovský potenciál, který ovšem zdaleka není naplno využíván, mnoho latentních problémů
- „Rusko nikdy není tak slabé, jak vypadá, a nikdy není tak silné, jak samo tvrdí.“
- Bolševický režim jako zpomalení ruského pokroku?
- Konfliktní potenciál Rusko-USA a Rusko-Čína

Islám: Destrukce, nebo reformace?

- Ve které zemi na světě žije nejvíce muslimů?
- Islám a islamismus: náboženství a politická ideologie
- Mainstream islámu zatím naprosto nezvládá oddělení soukromého a veřejného
- Kolik je mezi muslimy „radikálů“ a „extremistů“?
- Je náboženský fundamentalismus projevem síly, nebo naopak důkazem slabosti?
- Obrovská vnitřní krize většiny muslimského světa
- „To není arabské jaro, to je islámská zima.“
- Krach multikulturalismu a imigrační politiky EU
- Evropský islám, nebo islámská Evropa?

Asie: Nastane „asijské století“?

- Opakované (falešné) předpovědi úpadku USA/Západu a vzestupu asijských velmocí
- 90. léta: prognózy velkého vzestupu Japonska
- Tisíc a jeden mýtus o Čínské lidové republice
- Čínský systém jako „oligarchická polykracie“?
- Co se v Pekingu stalo v noci z 19. na 20. března 2012?
- Potenciál Indie, Koreje, Indonésie, Malajsie...
- Mezi asijskými státy a národy existují silné historické (a de facto rasistické) resentimenty
- Mírová koexistence je málo pravděpodobná a hlubší integrace naprosto vyloučená

Světový řád pro nadcházející léta

- Unipolární, bipolární a multipolární svět
- Globalizace vs. glokalizace (regionalismus)
- USA: nadále pre-dominantní globální supervelmoc, ale už nikoli všemocný „světový četník“
- Rusko a Čína: krach, nebo „slabé supervelmoci“?
- Stará regionální trojice: Británie, Francie, Německo
- Nová regionální trojice: Polsko, Turecko, Japonsko
- Mnoho dalších „hráčů“ s vlastními zájmy
- Oblasti konfliktů: Evropa, Arktida, Blízký a Střední Východ, jihovýchodní a východní Asie a Pacifik
- Čtvrtá a pátá dimenze války: vesmír a kyberprostor
- Divoké karty: vznik nových států (Grónsko?)

Co přijde po konci Evropské unie?

- EU je v podstatě pokus o překonání národních zájmů a jejich nahrazení... čím vlastně?
- „Slovo Evropa nejvíce používali politici, kteří pro svou zemi žádali něco, o co by se neodvážili žádat vlastním jménem!“ (Otto von Bismarck)
- Obnovuje se staré soupeření Německo vs. Francie
- Obnovují se staré geopolitické imperativy
- Německo: zaměření na východ (dohoda s Ruskem?)
- Francie: Středomoří a Afrika (bývalé kolonie)
- Británie: Commonwealth a sever (oživení EFTA?)
- Střední Evropa: oáza klidu, nebo zóna konfliktů?

Střed Evropy (zase) v ohnisku napětí

- „Jedině zázrakem lze tady přežít.“ (Jára Cimrman)
- Riziková pozice mezi kolísajícím Západem, asertivním Ruskem a rozpínavým islámem
- Už to tady mockrát bylo... a zase bude
- Ke komu se přidat? K Berlínu, nebo k Moskvě?
- Podunají aneb „kulturní okruh jablečného štrúdlu“
- Polsko jako nastupující regionální velmoc a hegemon
- Hlubší integrace V4, možná i V5, V6...?
- Nejlepší šance Česka je být „pravá ruka Polska“
- Česko má něco, co bude Polsko chtít a potřebovat

Cyklický vývoj jako finální zamyšlení

- Západ prožívá něco přes 80 let trvající cykly
- Vzestup, napětí, krize, konfliktní zvrát, nový řád
- 1618-1648: celoevropská třicetiletá válka
- 1680-1700: série velkých válek a revolucí
- 1775-1802: americká a francouzská revoluce
- 1848-1870: zrod moderních národních států
- 1914-1945: nejhlubší krize a největší konflikty
- Otázka č. 1: Proč je to právě těch (přibližně) 80 let?
- Otázka č. 2: Kdy máme čekat další konfliktní zvrát?

Doporučená četba všeho druhu

- Friedman, George: *Příštích sto let, Ohrožená Evropa*
- Huntington, Samuel: *Střet civilizací*
- Kissinger, Henry: *Umění diplomacie, Uspořádání světa*

- Cohn, Douglas Alan: *World War 4*
- Strauss, William & Howe, Neil: *The Fourth Turning*

- Bond, Larry: *Obchodní válka*
- Singer, P. W. & Cole, August: *Třetí světová válka*

Závěr

Děkuji za pozornost a...

**„Nějaké otázky na mé odpovědi?“
(Henry Kissinger)**

Lukáš Visingr
lvisingr@volny.cz
Skype: lvisingr
<http://lvisingr.czweb.org/>